GIRONA NOTICIES.COM
+ Periodisme

El català.

Opinió | 03/02/2010 | 11:31

La identitat catalana no es basa només en la llengua catalana (i en la cultura que hi està vinculada).

Vivim un moment molt determinant per a Catalunya. Que podria ser de caixa o faixa. No a efectes immediats, però sí en el sentit d'orientar el país cap a una molt gran pèrdua de personalitat en el termini de dues generacions. El país té prou força per a evitar-ho. Però n'ha de ser conscient. No s'ha d'autoenganyar. Ni tampoc s'ha de rendir. No cal.

Aquest risc de perdre pes i capacitat de ser subjecte i no només objecte, es dóna en el camp econòmic. I també en el polític. Però encara més es dóna, i d'una manera que podria ser irreversible, pel que fa a la identitat. I finalment pel que fa a la consciència de país. Si això es perdés es perdria tota mena de capacitat de protagonisme, és a dir, d'exercir papers realment importants. També en el camp polític.

La identitat catalana no es basa només en la llengua catalana (i en la cultura que hi està vinculada). Té altres components, com la memòria i el sentiment, i un conjunt propi de valors i d'hàbits que configuren una mentalitat i una consciència col•lectives. Però la llengua és un element molt substancial de la identitat. Especialment en el cas de Catalunya. Però no som excepció. Una definició molt habitual ara a França (on, per cert, hi ha un gran debat sobre la identitat francesa) és aquest: «Què és França? És l'Estat, és a dir, les institucions, i la llengua». És evident que França és més coses: és la història, els anomenats valors republicans, etc. Però el nucli dur de França, diuen, són l'Estat i la llengua. I els preocupa molt, però molt, que el francès perdi pes en el món. I que s'hi introdueixin expressions anglosaxones.

Doncs bé, per a Catalunya, la llengua també és essencial. Més que per a França, perquè tenim menys Estat.

I està molt pressionada. Fa poc un novel•lista català –en Carles Casajuana– ha escrit una novel•la titulada L'últim home que parlava català. Un títol que fa angúnia. Que un assagista francès –Jean Soublin, Le Monde 17-XII-09– comenta amb distància, curiositat i un punt de displicència. Ho fa algú, en Jean Soublin, que segurament s'enerva cada cop que li diuen que un col•legi de Denver (Colorado) ha decidit no ensenyar més el francès com a llengua estrangera i substituir-lo pel castellà. Tot i això en Casajuana, que és relativament jove i que és un diplomàtic d'alt nivell internacional, és a dir, que no és un irreductible arraconat, escriu la novel•la en català. I diu que «les paraules que en principi semblen mig mortes poden ressuscitar immediatament». Si són ben defensades, afegim nosaltres.

Si són defensades. És a dir, en el nostre cas, si les volem defensar i les defensem de debò.

En tots els àmbits.

En el de la legislació, per començar. Durant les dues darreres dècades la legislació ha establert uns quants drets i deures –importants i positius– que el nou Estatut, si superés l'obstacle del Tribunal Constitucional, hauria de consolidar i ampliar.

a) L'oficialitat del català, i per tant que sigui la llengua pròpia de les administracions catalanes. Que en sigui la llengua vehicular.
b) El dret de tots els ciutadans de Catalunya de ser atesos en català, (i en castellà). És a dir, no es podrà exigir que et parlin en català, però sí que t'entenguin i t'atenguin. I això en tots els àmbits: administratiu, social, comercial, policial, judicial, etc.
c) Que permeti la immersió lingüística a l'ensenyament. Com es fa ara.

Tot això pot representar un gran suport al català si és aplicat. Començant per les pròpies administracions catalanes. Recentment alguns ajuntaments catalans han establert la norma que el català sigui la seva primera llengua. Haver trigat tants anys a fer-ho indica desinterès per part d'aquests ajuntaments. I en aquestes condicions, què es pot esperar de la gent en general i dels mateixos funcionaris?

Per altra banda, molts catalanoparlants són tous, i de vegades fins i tot indiferents, pel que fa a l'ús del català. Ho són quan tracten amb l'administració, però també ho són, i molt, en el llenguatge col•loquial. I amb una actitud així no hi ha lleis que hi valguin, el català reculará. I això s'incrementarà molt ara amb el gran volum d'immigració, i tan diversa, que des de fa deu o dotze anys tenim. Que ben aviat pot arribar a la conclusió, en molts indrets i ambients de Catalunya, que no cal ni parlar ni entendre el català. Que és innecessari. Que no cal saber-lo per a moltes feines i molts actes administratius. I que, per tant, finalment és una nosa.

D'això, en tenim la culpa, repeteixo, els catalanoparlants. I podríem dir que els catalans en general. El català no és només un instrument de comunicació. Com ho poden ser les banderes que els vaixells fan servir per a comunicar-se entre ells. Una llengua és molt més que això. És un dels fets d'identitat més potents que hi ha. Ho és per als francesos, per exemple, com abans hem dit. I si ho és per als francesos, i en realitat per a tothom, no ho ha de ser per a nosaltres? I aleshores la llengua, quan ja no és només un instrument de comunicació, sinó un signe d'identitat fonda, que garanteix la continuïtat d'una cultura i d'un sentit col•lectiu, agafa una importància i una dignitat molt grans. I cal defensar-la.

La sentència pendent del Tribunal Constitucional preocupa des de molts punts de vista. Però n'hi ha un que podria ser especialment greu, i és que representés una reculada de cara als drets i als deures lingüístics dels ciutadans de Catalunya.

Per exemple, que es retallés la possibilitat de practicar la immersió lingüística a l'escola. Sense la immersió lingüística ben aplicada l'allau migratòria d'aquests últims anys, que ja ha tingut efectes negatius pel que fa a l'ús del català, els hauria tingut molt pitjors. Perillosament pitjors.

La immersió lingüística a escoles amb molta immigració, i molt diversa, és un fet molt positiu també des d'un altre punt de vista: l'acceptació en general bona per part del món de la immigració. Gent que ha arribat a Catalunya sense saber que es trobarien amb una altra llengua, a part del castellà, i que els fills l'haurien d'aprendre. Això parla bé de tots plegats, de la societat receptora i de la gent nouvinguda. I és molt important perquè en el grau de penetració del català en la immigració es juga bona part del futur de la nostra identitat.

De fet, això es juga en tots els àmbits de relació entre societat receptora i immigració. Entre societat receptora i nous catalans (nous catalans per dir-ho com correspon a la mentalitat i la doctrina tradicionals a Catalunya sobre aquesta qüestió). En tots els àmbits, però en aquest de la llengua d'una manera especial. Com es va jugar amb la immigració dels anys 50, 60 i 70. Una immigració molt diferent de la d'ara, però també amb problemàtica lingüística. I els temps

aleshores també eren difícils. Però entre tots ho vàrem resoldre acceptablement bé.

En termes lingüístics, però també de convivència i de cohesió. Tots plegats en podem estar satisfets.

Gràcies a entendre bé que en una situació així hi ha drets i deures per part dels uns i dels altres. Drets dels nouvinguts, que han de rebre un tracte just i que els obri perspectives de futur –d'ascensor social com diem a Catalunya–, i de la societat receptora que ha de poder preservar la seva manera de ser. De la qual la llengua pròpia és un component essencial.

Autor: Jordi_P
Jordi_P

https://gironanoticies.com/noticia/15329-el-catala.htm